

Posudek bakalářské práce

Název práce: **Analýza performativního vyjádření identity v souvislosti s kulturním pozadím s příkladem v Maroku**

Student: **Isabela Russitzki**

Obor: **TDDU**

Oponent: **Mgr. Martin Bernátek, Ph.D.**

Hodnocení

Hodnotící kritéria	podíl na známce	hodnocení
Práce naplňuje zadání	5%	1
Stanovení a formulace cíle práce	5%	1
Kritika pramenů a literatury	10%	1
Stanovení metodologie a její adekvátnost	10%	1
Strukturace analytické části, její soudržnost, naplnění metodologie	25%	1
Dosažené výsledky práce, naplnění cíle práce	25%	1
Naplnění citační etiky, bibliografie (pozn. aparát, prameny a literatura)	10%	1
Jazyková úroveň (gramatika, stylistika, ediční pravidla)	10%	1
Průběžné hodnocení před obhajobou:*		1

Práci doporučuji k obhajobě: **ANO**

Otázka pro obhajobu: Do jaké míry je předložená kritika a navržená metodologie uplatnitelná na jakémkoliv setkání s jinakostí/alteritou – rovněž v rámci „vlastní“ kultury?

Písemné hodnocení: Práce Isabely Russitzki je excelentní, vynikala by i mezi odbornými studiemi naší vědy a text si určitě zaslouží být publikován. Autorka předložila studii, jež je suverénně argumentačně vystavěná a jakákoliv pochvala zdůrazňující autorčinu dobrou orientaci v zahraniční literatuře, zapálení pro téma i schopnost důmyslné kritiky a upřímné sebekritiky by byla jen těžkým klišé.

V textu autorka nejenže ambiciózním způsobem vysvětluje limity toho, co nazývá západní filosofickou tradicí ve vztahu k teatrologickému pojmosloví, ale v závěru i názorně ukazuje důsledky těchto limitů v běžné analytické a konkrétně recenzní praxi.

Autorka zakládá svou argumentaci na tvrzení, že uplatnění empiricky neověřitelných ontologických kategorií (zejména fenomenologické provenience)

pro analýzu projevů jiných kultur vede k nepřesnostem, je neobjektivní a v důsledku eticky závadné. Jako protipól pak staví zejména postupy kognitivní neurovědy, přičemž jejím hlavním tématem je s těmito postupy spojená noetická skepse a interpretační zdrženlivost a z nich vyvozený takový přístup, jež by zohlednil tuto reflexi limitů vlastního poznání, jež vyplývá z kulturní odlišnosti.

Protože nesdílím autorčinu poznávací perspektivu, soustředím svou polemiku do tří bodů:

1. Především se domnívám, že autorčin výklad vyvozuje příliš silné závěry z dichotomie spekulativní – empirické, kterou převádí na dvojici subjektivní – objektivní, nepravdivé – pravdivé, a v důsledku nevědecké – vědecké a neetické – etické. Empiricky založenou objektivitu, konkrétně výzkumy z oblasti neurověd, jež mají nezřídka laboratorní povahu, chápe jako něco neutrálního, ačkoliv jde o jeden z významných epistemologických dispozitivů tzv. západního myšlení. Jak ukázal např. Bruno Latour ve své knize Nikdy jsme nebyli moderní, je tato objektivita iluzí, jelikož laboratorní práce konstruuje umělá fakta jako transparentní „přírodní“ fakta. Podobně např. Peter Gallison ve svém textu The ontology of enemy: Norbert Wiener and Cybernetic vision zpochybnil neutralitu či ideologickou „nevinost“ behaviorismu.
2. Zdá se mi, že autorka příliš nereflektuje otázku neporozumění či chyby právě ve vztahu k spekulativnímu momentu při poznání, jelikož je v souladu s výše uvedenými postuláty chápe jako vědecký a etický defekt. Tomu rozumím, autorka prostě sleduje jiné cíle a wpisuje své uvažování do podstatně jiné tradice, než jakou představuje např. Rozkoš z textu Rolanda Barthesa. Domnívám se, že autorka pracuje s předpokladem předem hotového sdělení či toho, že cílem komunikace je rozluštění autorského záměru, přičemž analyzuje situaci, za které to není možné. Rád bych připomněl, že poměrně sofistikovanou polemiku s tímto předpokladem a důraz na to, že významy vkládá do díla čtenář, že korespondence mezi kódováním a dekodováním sdělení je pochybná anebo že čtení je tvořivou praxi pytláčení, spíše než porozumění autorovi, bychom našli řady autorů např. u Jana Mukařovského (Záměrnost a nezáměrnost v umění), Stuarta Halla (Kódování/dekódování) anebo Michela de Certeau (Vynález každodennosti). Polemika se „čtením“ díla jako tvořivou aktivitu, jež nemusí být motivována snahou porozumět, není příliš rozpracována a slouží spíše jako odrazový můstek pro rozvinutí vlastní autorčiny pozice.
3. Také se domnívám, že postřehy o vztahu pozorované události k místním ceremoniální rituálům a obsazení starších žen vychází spíše z kulturní analýzy a studia kulturních souvislostí, než striktně z tolik zdůrazňovaného empirického pozorování.

Práci doporučuji k obhajobě a uvedené polemické body jsou spíše pokusem vyrovnat se s autorčinou argumentací, než její korekcí, či snad výtkami.

Datum: 18. 5. 2019

Jméno a podpis: Martin Bernátek